

Statsrådsberedningen
Kansliet för samordning av EU-frågor

Allmänna rådets möte den 22 juni 2021

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. (Ev.) A-punkter

Icke lagstiftande verksamhet

3. EU:s utvidgningsprocess samt stabiliserings- och associeringsprocess

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Rådet förväntas diskutera läget avseende EU:s utvidgningsprocess samt stabiliserings- och associeringsprocessen på västra Balkan.

Rådet enades den 25 mars 2020 om att inleda EU-anslutningsförhandlingar med Nordmakedonien, men förhandlingsstarten har sedan dess blockerats av Bulgarien. Rådet enades även om att inleda anslutningsförhandlingar med Albanien när ett antal reformvillkor uppfyllts. Kommissionen bedömde i maj 2021 att Albanien uppfyllt de villkor som rådet fastställt.

Rådet beslutade i maj 2021, i samverkan med Montenegro och Serbien, att tillämpa EU:s nya utvidgningsmetod på ländernas anslutningsförhandlingar. Den nya utvidgningsmetoden innebär bland annat ett större fokus på konditionalitet och krav på framsteg inom rättsstatsområdet. EU-närmandeprocessen ska bli mer förutsägbar, den politiska styrningen ska stärkas och regelbundna politiska mellanstatliga konferenser ska sammankallas för att diskutera reformläget i kandidatländerna. Det är Montenegro och Serbien som själva som sätter takten för sina anslutningsförhandlingar genom att visa på framsteg och konkreta resultat, inte minst inom rättsstatsområdet.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen anser att det är centralt att kandidatländerna genomför nödvändiga reformer och möter de krav som ställs innan ett medlemskap i EU kan bli aktuellt. Möjligheten att på sikt bli medlem är viktig som en drivkraft för fortsatt reformarbete på västra Balkan. En nära relation med länderna på västra Balkan är viktig för EU:s gemensamma säkerhet och ekonomi. Regeringen verkar för att svenska prioriteringar såsom rättsstatsfrågor, konditionalitet och framsteg på egna meriter får en framträdande plats i anslutningsförhandlingarna.

Regeringen anser att blockeringen av Nordmakedoniens förhandlingsstart inte är acceptabel, givet rådets enhälliga beslut i frågan. Regeringen stödjer att kommissionen och det portugisiska ordförandeskapet verkar aktivt för att lösa frågan genom kontakter med Nordmakedonien och Bulgarien. Kommissionen bedömer att Albanien har uppfyllt de villkor som rådet fastställde i mars 2020 som ett krav för att en första mellanstatlig konferens ska kunna äga rum. Regeringen anser att kommissionens bedömning kan följas. Regeringen betonar samtidigt att processen ska utgå från, och bidra till, EU:s sammanhållning och enighet.

Regeringen välkomnar att den nya utvidgningsmetoden ska tillämpas på Montenegros och Serbiens anslutningsförhandlingar, och att mellanstatliga konferenser avses hållas med länderna för att bekräfta detta.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Utvidgningsprocessen behandlades i EU-nämnden den 7 maj inför Allmänna rådet den 11 maj 2021. Frågan behandlades även i EU-nämnden den 16 april

inför Allmänna rådets informella videomöte den 20 april 2021. Därutöver informerade utrikesministern om EU:s utvidgning och västra Balkan vid Utrikesutskottets sammanträde den 19 mars 2020 och kabinettssekreteraren vid sammanträdet den 5 november 2020.

4. Konferensen om Europas framtid

Informationspunkt

Förslagets innehåll

Vid rådets möte väntas det portugisiska ordförandeskapet ge en lägesrapportering om arbetet i konferensens verkställande styrelse samt återkoppla från den första plenarförsamling som äger rum den 19 juni i Strasbourg. Ordförandeskapet väntas även rapportera ifrån ett medborgarevent som äger rum i Lissabon den 17 juni. Inom ramen för diskussionerna för dessa möten kan ordförandeskapet även komma att informera kring aktiviteten på konferensens digitala plattform samt de kommunikationsinsatser som planeras för att engagera fler att delta i konferensen via plattformen.

Framtidskonferensens verkställande styrelse ansvarar för att anordna konferensens plenarförsamling och de europeiska medborgarpanelerna. De senaste styrelsemötena inför lanseringen av konferensen på Europadagen den 9 maj har fokuserat på att besluta om riktlinjer för dessa. Enligt riktlinjerna kommer medborgarpanelerna diskutera de förslag och åsikter som läggs upp på konferensens digitala plattform och lämna slutsatser från sina diskussioner till plenarförsamlingen. Plenarförsamlingen diskuterar förslag och bidrag utifrån de nationella och europeiska medborgarpanelerna. Därefter upprättar den exekutiva styrelsen konferensens slutsatser utifrån dessa.

Vid styrelsemötet den 26 maj antogs en provisorisk kalender för konferensens evenemang och möten på europeisk nivå. Man planerar att hålla sex plenarförsamlingar fram till och med mars 2021 varav den första nu i juni. Därtill planeras fyra olika medborgarpaneler som ska sammanträda vid tre olika tillfällen i tre dagar vardera.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Riksdagen har informerats i frågan den 29 april 2019 genom faktapromemoria 2019/20:FPM17.

Samråd skedde i EU-nämnden den 11 december 2019 inför behandling som en övrig fråga på Europeiska rådets dagordning den 24 januari 2020 och den 25 maj 2020 inför behandling som diskussionspunkt i Allmänna rådet. EU-nämnden informerades om konferensen även den 9 oktober 2020, den 18 januari 2021, den 19 februari 2021, den 19 mars 2021, den 16 april 2021 samt den 7 maj 2021 inför behandling som informationspunkt i Allmänna rådet. Skriftligt samråd av den gemensamma deklARATIONEN skedde med EU-nämnden den 5 mars 2021.

Överläggning om konferensen skedde i utrikesutskottet den 23 januari 2020 och information gavs den 17 september 2020. Utrikesutskottet informerades även i frågan den 13 april 2021. Konstitutionsutskottet informerades om konferensen den 21 januari 2021.

5. Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 24–25 juni – slutsatser

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Rådet ska förbereda Europeiska rådets möte den 24–25 juni med utgångspunkt från ett utkast till slutsatser. Dessa har ännu inte delgivits medlemsstaterna. En preliminär dagordning till Europeiska rådets möte har delgivits nämnden. På dagordningen står covid-19, den ekonomiska återhämtningen, migration, Turkiet och Ryssland.

Europeiska rådet förväntas att med utgångspunkt från den epidemiologiska situationen och den pågående vaccineringen diskutera fortsatta samordningsinsatser inom EU, inte minst vad gäller att återställa den fria rörligheten samt vilka lärdomar som hittills kan dras av arbetet med att bekämpa pandemin. Vidare förväntas Europeiska rådet diskutera genomförandet av EU:s återhämtningsinstrument (Next Generation EU), värdera hur arbetet med de nationella återhämtningsplanerna fortskrider och

behandla kommissionens rekommendation om den ekonomiska politiken inom euroområdet.

Europeiska rådet ska också behandla migration och följa upp den diskussion som ägde rum vid deras extra möte den 24–25 maj, med fokus på den externa dimensionen. Europeiska rådet förväntas i slutsatser inbjuda kommissionen och EEAS att återkomma med förslag på åtgärder för att förhindra att fler migranter omkommer på väg till Europa och hur migrationstrycket på EU:s yttre gränser kan minskas.

Vidare förväntas Europeiska rådet i linje med uttalandet från mötet 25 mars mellan medlemmarna i Europeiska rådet behandla EU:s relationer med Turkiet. Avslutningsvis ska Europeiska rådet i enlighet med slutsatserna från sitt extra möte den 24–25 maj diskutera Ryssland med utgångspunkt från den rapport som kommissionen och den höge representanten för utrikes frågor getts uppdrag att ta fram med utgångspunkt från de fem principer som EU enats om för relationerna med Ryssland.

Förslag till svensk ståndpunkt

Utkast till slutsatser har ännu inte delgivits medlemsstaterna.

Regeringen ser positivt på det arbete som gjorts inom EU för att påskynda utveckling, tillverkning, och distribution av vaccin mot covid-19. Det är viktigt att samordningen inom EU när det gäller reserestriktioner fortsätter liksom att kommissionen motverkar omotiverade hinder på den inre marknaden. Regeringen menar att det finns ett mervärde med en gemensam ansats till vaccinationsbevis som syftar till att underlätta rörlighet och har därför ställt sig positiv till förordningen om EU:s digitala covidintyg. Det är viktigt att EU drar lärdomar från covid-19 i syfte att stå bättre rustade inför ev. framtida kriser/gränsöverskridande hälsohot och regeringen välkomnar därför att kommissionen ska presentera en rapport om detta.

Regeringen understryker vikten av väl avvägda ekonomisk-politiska åtgärder för att hantera ekonomiska konsekvenser av pandemin och stödja återhämtningen. Det är viktigt att insatser från faciliteten för återhämtning och resiliens bidrar till långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt och den gröna och digitala omställningen genom att främja nödvändiga reformer och offentliga investeringar. Insatser från faciliteten bör främja sunda offentliga finanser, jämställdhet, nationellt ägarskap och vara i linje med Parisavtalet.

Regeringen menar att det är avgörande för det gemensamma asyl- och migrationssystemet att alla medlemsstater bidrar och att en medlemsstat som utsätts för ett högt migrationstryck får stöd samt att systemet leder till en jämnare fördelning av asylsökande inom EU. Vidare är en väl fungerande ordning för migrationspolitiken inom EU beroende av ett stärkt samarbete med strategiskt utvalda partnerländer. Regeringen välkomnar ett fördjupat samarbete med prioriterade tredjeländer för att motverka grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning och för att stärka ursprungs- och transitländers egen kapacitet att hantera alla aspekter av migration.

Regeringen menar att i diskussionen om den s.k. positiva politiska agendan med Turkiet är det viktigt att situationen avseende mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet och rättsstatens principer i Turkiet tas i beaktande i samma utsträckning som landets utrikespolitiska agerande. Regeringen anser också att fortsatt finansiellt stöd från EU till flyktingar och värdsamhällen i Turkiet inte bör kanaliseras via turkiska myndigheter i större utsträckning än vad som är absolut nödvändigt i syfte att bistå flyktingar på bästa sätt.

Regeringen anser att Sveriges främsta intresse förblir ett enigt uppträdande gentemot Ryssland, något som bäst uppnås genom ett balanserat genomförande av de fem principerna för EU:s Rysslandspolitik. Det är centralt att EU värnar den europeiska säkerhetsordningen och att det finns en transatlantisk samsyn om Ryssland.

6. Rättsstatens principer i Polen / artikel 7 (1) FEU – utfrågning

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Kommissionen valde att aktivera artikel 7.1 i EU-fördraget gentemot Polen genom ett motiverat förslag den 20 december 2017. I det motiverade förslaget redogör kommissionen för sina farhågor avseende respekten för rättsstatens principer i Polen. Hittills har tre utfrågningar hållits i rådet med Polen, den senaste i december 2018.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen ser med oro på utvecklingen i Polen och välkomnar att en ny utfrågning inom ramen för artikel 7 förfarandet ska äga rum. Vi behöver se reformer i alla de utestående delarna som framför allt rör det polska

rättssystemet. Viktigt att Polen respekterar EU-domstolens domar. Respekten för rättsstatens principer är en förutsättning för ett fungerande samarbete inom unionen och för det ömsesidiga förtroendet för varandras rättssystem. Samtliga medlemsstater måste leva upp till principer för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer för att med trovärdighet kunna agera för dessa i andra delar av världen. EU:s grundläggande värderingar är inte förhandlingsbara.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan om rättsstatsprincipen i Polen behandlas senast i EU-nämnden den 18 september 2020 inför Allmänna rådet den 22 september 2020 (lägesuppdatering).

7. Unionens värden i Ungern / artikel 7 (1) – utfrågning

Diskussionspunkt

Förslagets innehåll

Den 12 september 2018 röstade Europaparlamentet för ett motiverat förslag till rådet att aktivera artikel 7.1 mot Ungern. Europaparlamentet menar att det finns en klar risk att Ungern åsidosätter EU:s grundläggande värden. Hittills har två utfrågningar hållits i allmänna rådet med Ungern, den senaste i december 2019. Europaparlamentet menar att det finns en klar risk att Ungern åsidosätter EU:s grundläggande värderingar. Bland annat har Europaparlamentet uttryckt oro vad gäller rättsväsendets oberoende, korruption, religionsfrihet, föreningsfrihet och yttrandefrihet m.m.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen ser med oro på utvecklingen i Ungern och välkomnar att en ny utfrågning inom ramen för artikel 7 förfarandet ska äga rum. Respekten för EU:s värden är en förutsättning för ett fungerande samarbete inom unionen och för det ömsesidiga förtroendet för varandras rättssystem. Samtliga medlemsstater måste leva upp till principer för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer för att med trovärdighet kunna agera för dessa i andra delar av världen. EU:s grundläggande värderingar är inte förhandlingsbara.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan om unionens värden i Ungern behandlas senast i EU-nämnden den 18 september 2020 inför Allmänna rådet den 22 september 2020 (lägesuppdatering).

8. Övriga frågor

-